

Štěpánka Pučálková

Česká hvězda v Salcburku

Mezzosopranistku Štěpánku Pučálkovou jsem náhodou slyšela na akci v Českém muzeu hudby v Praze. Zazpívala tři Mozartovy árie a všichni zůstali koukat! To je hlas! Kdo je ta kráska? Sympatická dívka ihned souhlasila s rozhovorem a ještě na místě jsme si dohodly termín v době, kdy zase bude v Praze. Trvale totiž žije a zpívá v Salcburku. TEXT MICHAELA KUČEROVÁ

Sešly jsme se v jedno letní sobotní odpoledne v příjemně klimatizované kavárně pražského kina Atlas. Celý zdejší prostor zaplňoval Štěpánčin nepřeslechnutelný hlas a smích (škoda, že ho nemůžete slyšet). Místo jsem nevybrala náhodou, v jejím nabitém scénáři bylo třeba najít skulinku, aby stihla představení v Hudebním divadle v Karlíně, kde o pár hodin později hostovala v roli Stépšana v opeře Romeo a Julie v produkci Národního divadla. **Stéphano je takzvaná „kalhotková role“. Co to vlastně znamená?** Když žena zpívá mužskou roli. V minulosti zpívali tyto a jiné převážně barokní role kastráti, dnes jsou to kontratenoristé, tedy muži zpívající vysokým ženským hlasem. Já si dnes zazpívám chlapeckou úlohu v Gounodově opeře Romeo a Julie. Jedná se o páže Stépšana, což je takový Romeův věrný kamarád...

Co uděláte se svými dlouhými vlasy?

Jen si je stáhnou. V originálním pojetí režisérky Slávky Daubnerové jsem vlastně dívka, která vyrůstá mezi muži, obléká se jako kluk, a později je odhalena...

Zrovna jste přijela z Rakouska, kde trvale žijete...

Přijela jsem před dvěma dny, protože včera večer mě kolegyně a kamarádka Katka Kněžíková (sopranistka, manželka pěvce Adama Plachetky, pozn. red.) vzala na módní přehlídku Czech Fashion Week do Teplíc.

Vybírala jste si šaty? Je přece běžná praxe, že si zpěvačky šaty půjčují.

U nás nejsem ještě tolik známá, takže bych to tu měla trochu složitější, ale v Rakousku už jsem této možnosti využila a půjčila si i šaty renomovaných značek. Tam se takhle šaty známým osobnostem často půjčují, pro firmy je to velká reklama. Pokud jste velká hvězda, tak to se pak významné oděvní značky předhánějí...

A proč vás v Česku neznáme? Slyšela jsem vás náhodou, ale do té doby jsem se s vaším jménem v podstatě nesetkala. Přitom zpíváte na prestižních festivalech, divadelních scénách a koncertech v Evropě i mimo ni, hostujete v pražském Národním divadle...

Ano, na významných Salcburských hudebních slavnostech jsem zpívala dvakrát, v roce 2013 a letos. V obou případech se jednalo o role v operách Richarda Wagnera. Doma si jméno teprve buduji, spolupracuji zde s prestižní pražskou hudební agenturou. PR manažera teprve hledám a věřím, že se věci dají do pohybu.

Jistě, máte úžasný hlas.

Operní svět je v tomhle dost specifický: není to pop ani film, naše popularita je někde úplně jinde. Například sopranistka Anna Netrebko, kterou zná celý svět, na své image promyšleně pracuje s celým týmem. Já se mohu jen snažit, aby v Čechách bylo moje jméno známější...

Když tady nežijete, je to těžší.

Ano, deset let jsem tu nebyla.

Studovala jsem a zpívala v Rakousku a jinde po světě. A pak úplně náhodou, oklikou přes Bratislavu, jsem se dostala do Národního divadla, kde mě neznal vůbec nikdo, kromě Katky a Adama (Kněžíkové a Plachetky, pozn. red.), což jsou moji kamarádi. Ostatní na mě koukali tak trochu s nedůvěrou.

Panuje tedy mezi operními pěvci neváživost a tvrdá konkurence, jak se šušká?

Jistě, asi jako v každém povolání. V operním světě je to trochu náročnější. Rolí pro určitý hlas je prakticky stále stejně a dobrých zpěváků přibývá. Takže velká konkurence je tady určitě. Ale musím zdůraznit, že mám mezi svými „konkurentkami“ i několik dobrých kamarádek.

Cítila jste ale někdy i rivalitu?

Zatím jsem napřímo nic nepocítila... Samozřejmě, že se ke mně dostaly různé zvěsti, co tenhle řekl či neřekl. Já to házím za hlavu, je zbytečné o tom uvažovat. To se přece děje v každé profesi. Rivalita je silnější ve stejné kategorii hlasu. Sopranistka mi klacky pod nohy házet nepotřebuje. Víte, já miluji operu, diváky a vůbec atmosféru divadla, a proto je pro mě prioritou zazpívat svoji roli tak poctivě, jak nejlépe umím.

Věk a půvab se nezávidí?

Možná, nevím. Ale na druhou stranu dneska musí operní zpěvačka i dobře vypadat. Nejen mít dokonalý hlas.

Máte pravdu! Časy kyprých operních div jsou ty tam.

Kombinace kvalitního hlasu a zájima-

vého vzhledu je pro diváka příjemným zážitkem. Ne všem se líbí například v roli Carmen příliš korpulentní zpěvačka...

Nadváha nemá žádný technický přínos? Vždycky se to tak říkalo.

Myslím si, že naopak, když máte hodně kil navíc, zpívá se špatně. Jste nepohyblivá. Víc se unavíte. A dnes jsou inscenace náročné i na choreografii, což mám ráda. Nerada stojím strnule na jednom místě. Ale je pravda, že před čtyřmi lety jsem měla osobní trable a byla jsem hrozně hubená. Nebudu říkat, o kolik jsem měla míň, ale tehdy to bylo asi 55 kilo na 175 centimetrů. A nezpívalo se mi dobře, chyběla mi energie a síla. Teď jsem v pohodě, i když bych pár kil postrádat mohla.

Nejste přehnaně sebekritická?

Pro úspěch v operním světě je nutné mít všech pět P. Musíte samozřejmě umět zpívat, musíte to umět prodat, musíte být profesionální, dobře vypadat a lidi vám musí uvěřit to, co zpíváte. Musíte být v roli či árii ponoření, vyjádřit ji dokonale a zpívat s výrazem a prožitkem. Pak je vše pro diváka zajímavé. Jen tak můžete zaujmout. Takže je třeba všechno skloubit a mít štěstí, abyste také zaujala ty správné lidi na správných místech.

Po kom jste zdědila nadání?

Těžko říct, u nás se nikdo hudbou neživil, i když sklon k umění se dá u rodičů či prarodičů najít.

Nepátrala jste po předcích?

Co vím, tak opravdu v genech operu nemám.

VIZITKA

Štěpánka Pučálková

- Narodila se v Berlíně.
- Maturovala na gymnáziu v Praze. Studovala JAMU v Brně. Magisterská studia absolvovala na Universitě Mozarteum v Salcburku.
- Představila se v řadě produkcí salcburské Univerzity Mozarteum, Salzburger Festspiele a Landestheater Salzburg. Účinkuje na mezinárodních hudebních festivalech a produkcích.
- Spolupracuje s významnými dirigenty a režiséry, jakými jsou Christian Thielemann, Danielle Gatti, Vera Nemirova, Stefan Herheim, Mariusz Trélinka a mnoho dalších.
- Hostuje v Národním divadle a ve Státní opeře v Praze.
- Žije v Salcburku.

Štěpánka jako Stéphano v představení Romeo a Julie...

V Rakousku si zpočátku přivydělávala jako modelka

... a Suzuki v Madamě Butterfly, oboje v ND v Praze

nepřijali na HAMU v Praze, a tak jsem studovala tři semestry v Brně na JAMU. A tehdy začalo moje pendlování. Za studia v Brně jsem o prázdninách vyrazila na mistrovské letní kurzy zpěvu do Polska a tam potkala svou osudovou profesorku paní Elisabeth Wilke. A ta mě jako první nasměrovala k mezzosopránu.

A do Salcburku?

Ano. Ona mi navrhla, abych přešla do Salcburku v rámci programu Erasmus (studijní výměnný program, pozn. red.) a po úspěšných přijímacích zkouškách, jak jinak než v němčině, jsem začala studovat přímo u ní.

A do Brna už jste se nevrátila.

Ne. Už jsem zůstala v Rakousku, i když to tehdy bylo náročné. Musela jsem všechno zařídit během týdne. Bydlení, stipendium, práci.

Co jste dělala?

Dlouho jsem se živila jako modelka a předváděla mimo jiné i rakouské kroje. To bylo obzvlášť veselé, když je se mnou předváděla i černoška... Pak jsem rozvázela v noci noviny, dokonce jsem je vozila i na trochu strašidelnou faru vedle hřbitova, i to bylo zajímavé. Taky jsem prodávala v obchodě s luxusní módou. V neposlední řadě mi pomohlo, že jsem dvakrát získala prospěchové stipendium od univerzity. Byla to zkrátka škola života.

A co němčina?

Maturovala jsem z ní, ale byla to školní němčina. Hodně jsem taky zapomněla, a do toho ještě rakouský přízvuk. Takže ze začátku jsem si pomalu ani nekoupila chleba. To se samozřejmě rychle změnilo a dnes se

mi Němci smějí, že mluvím „rakousky“... Vedle němčiny jsem ještě zdomakovala angličtinu a trochu italštinu. Díky ruským operám se prokousávám i azbukou a ruskou výslovností. Zatím bojuji s francouzštinou.

Co říkají v Rakousku i jinde na vaše jméno?

Pučálka není v Rakousku, díky historickým souvislostem, zas až tak neobvyklé jméno. Říkají mi většinou Štepanka Pukalkova. A kamarádi mi říkají Steffi.

Uvažovala jste o pseudonymu?

Uvažovala jsem o něm jednu dobu. Jedna moje známá mi říkala: „Štěpánko, dej si jiné příjmení.“ Ale pak mi došlo, že to nejsem já. A taky když se budu jmenovat třeba Johanna Maier, tak to nikoho nezaujme, ale Štěpánku Pučálkovou si zapamatují. Je to, dalo by se říct, moje obchodní značka: „Takové divné jméno! To už jsem někde slyšel...!“

Jak se žije operní divě v Salzburku, městu zasvěcenému klasické hudbě?

Nádherně. Mám tam spoustu kamarádů, svou profesorku a svého pianistu, se kterým studuji nový repertoár. Žiju si tam svůj život, který je trochu jiný než v Praze, kde mám rodiče, za kterými se ráda vracím a užívám si domáckého klidu a hýčkáni. V Salzburku jsem spokojená.

Věřím, že máte zástupy ctitelů.

Tak to nemám, i když se občas někdo najde. Většinou moje seznamování skončí u informace, že jsem operní zpěvačka. Můj režim je ale natolik odlišný od běžného, že moje profese naopak muže léká. Stále na cestách, práce po večerech, dlouhodobé nepřítomnosti apod. Nerozumím mému rytmu života. Asi je to pro ně nezvyklé.

Taky tomu nerozumím. To by přece na vás naopak měli být pyšní?

Ten pravý určitě bude!

Myslíte, že skloubíte kariéru s rodinou?

Partner, pokud by nebyl z oboru, musí pochopit a akceptovat, jak svět opery funguje. Že mám představení do jednácti do večera a přijdu domů v noci. Nebo že mám představení v jiném městě, jiné zemi a že tam musím jet třeba den dva dopředu a že se někdo bude muset postarat o děti. Ráda bych rodinu měla. Víím, že to nebude jednoduché, ale děti určitě chci. Kromě toho mateřství taky většinou prospěje hlasu.

Vy ho máte hodně zvučný, kde cvičíte?

Doma.

A co na to sousedi?

V Praze je to v pohodě. V Salzburku sousedé nejsou zrovna operní nad-

šenci, ale zvykli si. Když jsem se nastěhovala, představila jsem se jim a zeptala se, zda jim nebude vadit můj zpěv. Ptali se, kdy a jak nahlas. Tak jsme se domluvili na pravidlech. Třeba, že po šesté večer už zpívat nebudu. Ale za těch pět let, co tam bydlím, si zvykli, a dokonce někdy chodí i na moje koncerty nebo představení. Ale teď jsem našla byt nový a budu muset zase sousedy navykout...

Jak dlouho cvičíte?

Rozezpívání trvá třeba dvacet minut. Mám svoje navyklé postupy (kousek předvádí a osazenstvo kavárny bystří, pozn. aut.).

Máte nějaké figle?

To ani ne, jsou to standardní postupy. Ale nedávno jsem začala chodit na jógu a ta mi ohromně pomáhá. S dýcháním, protažením, uvolněním se. To je hodně důležité: když jste v křeči, pozná se to i na hlase. Je to skvělá relaxace.

Co vás dokáže naopak nadzvednout?

Když nemůžu něco ovlivnit, změnit. Když mi někdo říká, to nejde. Podle mě jde všechno, když se chce! A taky nesnáším, když mi někdo lže do očí nebo pomlouvá.

Když se rozčílíte, můžete křičet?

Což by si ve vašem případě dotyčný za rámeček asi nedal.

Můžu, ale pak to cítím na hlase. Raději moc nekřičím. Spíš si vyrazím zacvicit nebo na jógu.

Můžete se taky uklidnit na vzduchu. Alpy hned za domem...

Na hory to mám vážně kousek.

Musíte mít nějaký speciální režim, třeba v zimě na lyžích?

Operní hlas nepotřebuje přehnanou péči. Samozřejmě si ho musím hlídat, ale že bych kvůli tomu nemohla vyjít na ulici, to ne. Žiju normální život. Jdu s kamarády ven, do města, jedeme třeba na výlet. Okolí Salcburku je nádherné v zimě i v létě. Úžasná příroda, jezera, hory, venkovské statky s domácím jídlem, sýrem a špekem... Mám ráda i rakouská vína. Teď jsem v Salzburku objevila skvělý bar a v něm žlutý muškát, ten chutná jako léto! To mám ráda.

V čem vás uvidíme v Praze?

V Národním divadle (kromě historické budovy hraje operní soubor i v Hudebním divadle v Karlíně, pozn. red.) mě v letošní sezoně mohou diváci slyšet jako Suzuki v opeře Giacoma Pucciniho Madame Butterfly a jako výše zmíněného Stéphana v Gounodově opeře Romeo a Julie. V červnu 2018 se těším na roli Charlotty v Massenetově Wertherovi. ■